

CHURCH IN MALI PRYTS'KY: ARCHITECT'S FIELD DIARY

Relentless urbanization of large cities XXI century is often the cause of social, environmental, citywide and other problems. But, as a rule, it has a positive effect on the restoration and preservation of architectural monuments located in urban areas, due to the additional influx of funding, especially when it comes to monuments of church architecture, where most of the renovation works are carried out at the expense of the parish itself. However, there are frequent cases where architectural monuments located in the regions complete the lists of already missing unique structures. This article is dedicated to one of such architectural monuments, namely, the wooden church of 1914 construction. The church of the Protection of the Blessed Virgin Mary from the settlement of Mali Pryts'ky of Myronivka district in Kyiv region was located on the native land of Serge Lifar. Built over three months, it remained unbroken during the Civil War of 1917-1922, World War II, and only in the summer of 2014 it was dismantled and moved to Zelen'ky village of Myronivsky district. The author made three expeditions to the church in Mali Pryts'ky - in autumn 2012, in June 2013 and 2014 years. During the research trips in the center of the village of Mali Pryts'ky, measurements were made, the condition of the wooden structures was inspected, basic drawings and a photo-fixation of the object were made. The article provides an overview of all the theoretical and graphic material collected in the course of the architectural study and aims to reveal the whole uniqueness of the sacral object of the first third of the 21st century since there are still only three such monuments in Ukraine.

Key words: Mali Pryts'ky, Kyiv region architectural monuments, historical church, wooden church, sacral monuments, dimensional drawings.

Коптєва Г. Л., канд. арх., доц.
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

РОЛЬ ЕСТЕТИКО-ЕМОЦІЙНИХ АСПЕКТІВ СПРИЙНЯТТЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРОСТОРУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

Останнім часом інтерес до факторів просторово-часового сприйняття в процесі руху почав одержувати відображення в офіційних навчальних програмах. Так, у багатьох навчальних процесах архітектурної освіти почав широко застосовуватися метод проектування містобудівного

простору з орієнтацією на рух, тобто практичний метод проектування з урахуванням зміни вражень. Транспортні та пішохідні шляхи руху крім утилітарних якостей повинні мати властивості твору мистецтва, а сприйняття під час руху повинне викликати в людини естетично-емоційні враження.

Краєвид з основних шляхів руху може бути драматичною грою простору, світла і тіні, а відчуття просторової послідовності можна порівняти з відчуттями від великомасштабної архітектури. Особливістю спрямованого проектування пішохідних і транспортних шляхів у міському просторі повинно відбуватися відповідно до розрахунку на сприйняття архітектурно-містобудівного середовища в русі. Необхідно відзначити, що, по-перше, рух може відбуватися в будь-якому напрямку, тому всі напрямки повинні «працювати» композиційно; по-друге, проектувальник не може бути упевнений, що весь шлях буде сприйматись цілком, тому послідовність повинна бути безперервною і розрахованою на фрагментарне сприйняття. Більшість людей осмислюють місто в категоріях шляхів руху, їхньої психологічної заданості та визначеності їхніх взаємин. Не можна недооцінювати потенційний драматизм вражень та його естетично-композиційних якостей зорового сприйняття архітектурно-просторових структур, що знаходиться в системі міських шляхів руху.

Сприйняття архітектурно-просторового середовища міста істотно відрізняється від сприйняття окремого будинку, комплексу або навіть містобудівного ансамблю. Враження від навколишнього середовища складається в людини в результаті сприйняття потоку зорових вражень, що розгортається в просторі і часі в процесі руху. Для наближеної характеристики елемента такого потоку доречно застосовувати в навчальному процесі архітектурної освіти поняття «послідовність зорових кадрів». Говорячи про послідовність зміни кадрів, що відображає закономірність змісту вулиці, необхідно підкреслити, що мова йде про композиційний розвиток картини міського краєвиду, кожний новий кадр немов виростає з попереднього й у той же час містить у собі елементи наступного.

Під час проектування сучасних житлових комплексів і організації шляхів пересування необхідно враховувати ту зону сприйняття, з якої можливі найкращі розкриття на забудову. Необхідно організувати видові кадри за основними напрямками шляхів руху, а також зорові кадри з основних фіксованих композиційно значущих точок зору. Такими фіксованими точками є переходи з одного просторового середовища в інше, а саме з інтер'єра в зовнішній простір, із простору замкнутого двора на трасу пішохідного або транспортного руху тощо.

Найбільш складним завданням побудови композиції в містобудуванні – просторово-часове модулювання за ходом руху. Закономірна градація емоційного наростання від периферії до міського центра є необхідною умовою формування художнього образу. Таким чином, у формуванні

архітектурної композиції повинне враховуватися послідовне наростання емоційних вражень за ходом руху – від початку шляху до кульмінаційного моменту. Аналогічний зміст формування містобудівної композиції міститься в багатьох історичних містах або історичних центрах. Пішохідні шляхи і вулиці завжди відігравали роль візуальних каналів, в естетичному плані вони виступали як візуально-часові канали і трасувались у ландшафті так, щоб під час руху за різними маршрутами сприйняття міста замикалось на архітектурній домінанті. Таким чином, образ міста (ансамблю) формувався під впливом накладення безлічі картин під час руху містом, які мають кульмінаційний візуальний кадр – розкриття на архітектурну домінанту.

Потреба в гуманізації міського середовища висуває перед архітекторами нові завдання. Люди чекають від архітектури більшого, ніж просто утилітарності. У цьому значенні рух не просто зв'язує людину з об'єктом і простором, але і надає цьому зв'язку емоційний зміст. Саме слово «емоції» означає рух. Якщо припустити, що рух несе в собі емоційний зміст, то відкривається можливість зв'язати його з архітектурною формою, адже остання сприймається і переживається в русі.

Візуальне сприйняття архітектурно-просторового середовища за ходом руху з далеких і ближніх відстаней розкривається в натурних роботах студентів-архітекторів під час вивчення містобудівної структури багатьох сучасних міст України. Важлива і характерна риса в організації архітектурно-просторового середовища – урахування психологічної необхідності орієнтації людини в просторі. При цьому характерною рисою кожного малюнку є постійна зміна вражень і непередбачених зорових відчуттів. Під час натурального вивчення архітектурно-просторового середовища міста, його домінуючого ансамблю або окремих фрагментів варто керуватися певною методикою композиційного аналізу просторово-часових структур, в основі якої лежить сприйняття композиційних вузлів ритмічного ряду міських просторів у напрямі шляху руху.

Таким чином, завдання натурального зображення під час дослідження композиції архітектурно-просторового середовища міста (ансамблю) в навчальному процесі архітектурної освіти полягає в усвідомленні на чуттєво-емоційному рівні цілісності середовища, гармонійного єднання ландшафтних й архітектурних компонентів містобудівного простору.

Кравченко А.О., студ.

Науковий керівник: **Шебек Н. М.** д-р арх., проф.

Київський національний університет будівництва та архітектури

НА ШЛЯХУ ДО ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА

Освітній процес у формуванні архітектора посідає одне з найважливіших місць. З плином часу він видозмінюється, ми вже не